

Onderwerp: Schriftelijke vragen verantwoord werken met algoritmes

Nieuwendijk, 26 februari 2021

Geacht college,

Tijdens de behandeling van het statenvoorstel Datavisie in het voorjaar van 2020 heeft onze fractie nadrukkelijk gepleit voor meer transparantie ten aanzien van datagedreven werken. Onze fractie heeft daarbij gewaarschuwd voor het werken met verkeerde algoritmes. Algoritmes moeten vooral ook ethisch juist zijn en maatschappelijke waarden dienen. In de afgelopen periode is duidelijk geworden hoezeer het fout kan gaan. Dat het inzetten van discriminerende algoritme door de Belastingdienst om fraude onder burgers op te sporen kan leiden tot de aantasting van onze rechtsstaat en verwoesting van duizenden gezinnen, is gebleken bij de toeslagenaffaire. Daarom is onze fractie blij met het eind januari verschenen onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer 'Aandacht voor algoritmes'. Onderdeel van dit onderzoek is de ontwikkeling van een toetsingskader om de kwaliteit en verantwoorde inzet van algoritmes in de praktijk te kunnen beoordelen. De Rekenkamer nodigt de overheid uit dit toetsingskader, tot stand gekomen met inbreng van experts van binnen en buiten de rijksoverheid, ook als basis te gebruiken bij de ontwikkeling van nieuwe algoritmes. Deze toets test een algoritme op aspecten van sturing en verantwoording, model en data, de privacy-waARBorgen, de kwaliteit van de IT general controls (ITGC, zoals wie heeft toegang en hoe wordt met back-ups omgegaan) en ethische vragen. Bij ethische vragen staat de menselijke maat centraal. Doel van deze toets is het opsporen van mogelijke zwakheden bij het gebruik van algoritmes.

In het rapport staat een aantal behartigenswaardige conclusies. De Algemene Rekenkamer stelt vast dat bij algoritmes niet de burger, maar de overheid centraal staat. Er is bij de overheid oog voor de privacy van burgers, maar ethische aspecten krijgen weinig aandacht. Burgers moeten het gebruik en de werking van een algoritme kunnen begrijpen. Zorgen of twijfels over algoritmes verdienen serieuze aandacht. Een algoritme is niet risicoloos. Verkeerd gebruik van een dataverzameling kan een discriminerende werking hebben als deze vooroordelen bevat. De overheid kan bij de inzet van algoritmes afhankelijk worden van externe leveranciers (eigendomsrecht, verwerking persoonsgegevens). De overheid dient data voldoende te beveiligen (sabotage, spionage en criminaliteit voorkomen), beheer en onderhoud van algoritmes moeten op orde zijn.

De Algemene Rekenkamer doet diverse aanbevelingen, zoals 'afspraken over de inzet van algoritmes dienen te worden vastgelegd'. En continue monitoring is nodig. Burgers moeten inzicht in de toepassing van algoritmes kunnen krijgen en ergens terecht kunnen met hun vragen. Die verdienen serieuze aandacht.

Naar aanleiding hiervan heeft onze fractie enkele vragen voor u:

1. Wat vindt u van dit onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer? Deelt u de conclusies? Zo nee, waarom niet?

2. Bent u bereid alle aanbevelingen over te nemen? Waarom wel of niet?
3. Ziet u mogelijkheden het door de Algemene Rekenkamer ontwikkelde toetsingskader in de organisatie van de provincie Noord-Brabant te gaan toepassen? Zo ja, bent u bereid dit instrument ook daadwerkelijk te gaan gebruiken? Zo nee, waarom niet?

We zien met grote belangstelling uit naar de beantwoording van de vragen.

Hoogachtend,

Hermen Vreugdenhil

ChristenUnie-SGP